

MOOIE STAD MOEDIGE STAD SOCIALE STAD

Verkiezingsprogramma SP Heerlen
2022-2026

SP

Inhoud

Inleiding.....	3
De SP in 10 punten	8
Werk, inkomen en economie	10
Wonen, leefbaarheid en buurten.....	13
Onderwijs	15
Zorg en Welzijn.....	18
Veiligheid.....	22
Verkeer, vervoer en parkeren	24
Cultuur, erfgoed en identiteit	25
Sport, bewegen en verenigingsleven	27
Vergroening en verduurzaming.....	29
Heerlen-centrum	31
Heerlen-Noord.....	33
Financiën	34
Bestuur en regionale samenwerking.....	36
Onze mensen.....	38

Inleiding

Heerlen komt van ver. Dealers en junks bepaalden het beeld van ons centrum, straatprostitutie teisterde onze buurten en in onze binnenstad hadden projectontwikkelaars de vrije hand. Heerlen toonde moed en durfde te kiezen. De dealers werden aangepakt, de verslaafden opgevangen en de regie over de stad werd teruggepakt van de vastgoedbeleggers. Heerlen transformeerde afgelopen vijftien jaar van een kille rechtse stad in een moedige, steeds mooiere, sociale stad.

Die sociale, creatieve en moedige stad staat nu op het spel. Kiezen we kil of sociaal? Ieder-voor-zich of samen? Elitair of solidair?

Heerlen is een stad van harde werkers. Altijd al geweest. Ooit van mijnwerkers nu van zorgverleners, distributiewerkers, chauffeurs, kinderopvangmedewerkers, leraren, beveiligers, schoonmakers, postbezorgers en vele andere cruciale beroepen. Mensen die officieel onmisbaar bleken maar in de praktijk vaak onzichtbaar en ondergewaardeerd zijn. Mensen die het land overeind houden in tijd en van nood, die niet thuis kunnen werken en vaak de hardste klappen vangen. Al die onmisbare vakmensen verdienen beter dan lage lonen en grote onzekerheid. Hun gezinnen verdienen beter. Heerlen ging voorop in de strijd voor meer respect en waardering. En Heerlen zal voorop blijven gaan als het aan de SP ligt.

Sociale politiek is geen luxe, maar pure noodzaak. De onderwaardering van veel onmisbaren is één van de grootste onrechtvaardigheden van deze tijd. Veel Heerlenaren krijgen gemiddeld een lager loon, leven ongezonder en gaan zelfs jaren eerder dood. Als wij niet opstaan en deze achterstanden fel bestrijden, zijn onze mensen, onze buurten en onze kinderen daar het slachtoffer van.

Wij accepteren deze onrechtvaardigheden niet. Ze zijn geen natuurverschijnsel, we kunnen ze veranderen. Heerlen heeft de afgelopen tijd veel stappen gezet, maar we zijn er nog lang niet. Wat de SP betreft moet bestrijding van sociale onrechtvaardigheden de motor van elk Heerlens stadsbestuur zijn.

ER IS HEEL VEEL BEREIKT

De afgelopen jaren was de SP met 10 zetels de grootste partij in de gemeenteraad. Ook leverde onze partij 2 wethouders: Jordy Clemens en Peter van Zutphen. We investeerden miljoenen in de bestrijding van (kinder)armoede, de culturele lente van Heerlen en betere buurten en stad.

Sociale inhaalslag

We bouwen aan samenwerking in de zorg en slopen de marktwerking uit de gemeentelijke zorg, zodat zorggeld naar zorg gaat en niet naar winsten. Op voorstel van de SP werden ook de eigen bijdrages voor veel vormen van hulp en voor alle jeugdzorg afgeschaft. Waar het aantal daklozen landelijk onder Rutte 1, 2 en 3 verdubbelde, nam het aantal daklozen in Heerlen enorm af. Extra investeringen in Heerlen zorgden er voor dat het aantal huisuitzettingen met 2/3 verminderd werd. Preventieve acties die gezinnen direct helpen en

die ervoor zorgen dat steeds meer kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien vormen de ruggengraat van de afgelopen colleges.

In Heerlen wonen veel mensen met een smalle portemonnee en lopen veel kinderen risico op armoede. Dat is onacceptabel. Daarom is de bestrijding van kinderarmoede onze topprioriteit. In meerdere buurten gaat 1 op de 3 kinderen nooit naar de tandarts. In Heerlen is het gemiddeld zo'n 26 procent. Als de ouders niet gaan omdat het te duur is, gaan de kinderen vaak ook niet. Dat is ongezond, duurder voor de toekomst en onacceptabel. In Nederland zou je niet aan het gebit van kinderen moeten kunnen zien of hun ouders arm zijn. Op voorstel van de SP is een start gemaakt met de invoering van een speciale en kindvriendelijke kindertandarts, zodat uiteindelijk alle Heerlense kinderen minstens één keer per jaar een gratis controle van hun mondhygiëne krijgen.

Het volwaardig schoolzwemmen- op initiatief van de SP- reeds in 2008 heringevoerd is behouden en direct na Corona met extra middelen ingehaald. Heerlen is daarmee één van de weinige gemeenten die dat doen en bijna alle Heerlense kinderen halen daardoor een zwemdiploma. Het schoolzwemmen kan in het nieuwe centrumbad en in het gerenoveerde zwembad in Hoensbroek nóg beter plaatsvinden.

Al die (onorthodoxe) Heerlense resultaten zijn ook in Den Haag opgevallen. We komen van ver, bereikten al veel, maar moeten ook nog een lange weg afleggen. Heerlen haalde voor die sociale inhaalslag die in heel veel buurten nodig is extra steun binnen via het Rijksprogramma Heerlen-Noord, dat maakt onderdeel uit van 16 gebieden waar extra geïnvesteerd wordt. In Heerlen wordt ingezet op de levenskansen van kinderen, zodat het over een hele generatie niet meer uitmaakt waar je geboren wordt in onze stad.

Buurten

Er is enorm veel geïnvesteerd in onze buurten. Niet alleen is het onderhoudsniveau verhoogd, zodat onze buurten schoner en leefbaarder worden, ook werden de afgelopen jaren scholen en buurtvoorzieningen opgeknapt. Van Rennemig tot GMS, van MSP tot Hoensbroek, van Molenberg tot Bekkerveld. Behalve investeringen door gemeenteraad en College werden er ook successen behaald dankzij actiesamenwerking met buurtbewoners. In Molenberg, Douve Weien, Meezenbroek en Heerlerbaan werd de pinautomaat behouden. In Molenberg kwam de bus terug. In de Slakhorst-Hoensbroek werd het monumentale karakter van de oude mijnwerkerskolonie behouden, op de Heerlerbaan bleef het winkelhart op de Bautsch en in Zeswegen wordt nog steeds geknapt voor behoud van de enige supermarkt. In onder andere Meezenbroek wordt momenteel actie gevoerd voor het opknappen van verouderde woningen daar. De Oude Passart werd na acties samen met de SP grondig gerenoveerd en ook de openbare ruimte kreeg een flinke opwaardering.

De SP wil dat supermarkten voortaan het filiaal in buurten met bescheiden inkomens (zoals Vrieheide, Zeswegen, Hoensbroek) als ze medewerking van de gemeente willen voor een verbouwing of uitbreiding elders.

Hoensbroek

De afgelopen jaren zijn er voor tientallen miljoenen euro's geïnvesteerd in Hoensbroek. Niet alleen de openbare ruimte werd op een aantal plekken flink verbeterd, ook kreeg het stadsdeel onder andere twee nieuwe brede maatschappelijke voorzieningen en wordt het Sint Janscollege momenteel vernieuwd. Het zwembad in Hoensbroek wordt voor vele miljoenen opgeknapt en is straks weer helemaal klaar voor de toekomst. En we zijn apetrots op de landelijke Museumprijs die kasteel Hoensbroek recent won. Die prijs is mede het gevolg van voortdurende investeringen in het kasteel en de omgeving. Maar dat is allemaal nog lang niet genoeg. De komende jaren is er meer nodig in Hoensbroek en de SP staat voor scherpe keuzes om dat mogelijk te maken.

Centrum

In het centrum werd de naargeestige grauwe stationsomgeving met veel drugsdealers veranderd in een monumentaal nieuw hart: het Maankwartier werd gebouwd, de Royal opgekocht (en uit handen van vastgoedbeleggers gehouden) en opgeknapt en de gevels door ons hele centrum worden momenteel opgeknapt. Na 25 jaar strijd door de SP- eerst tegen sluiting van het oude Sportfondsenbad en daarna voor een nieuw bad- eindelijk weer een centrumbad. Als kers op de taart zal dat centrumbad worden uitgebaut door Sportfondsen. Zij zullen dat ook doen met het totaal gerenoveerde zwembad in Hoensbroek. Het centrum zal komende jaren volledig vergroenen dankzij plannen die SP-wethouder Peter van Zutphen opstartte. Het hele gebied Promenade en Van Grunsvenplein wordt een groot stadspark.

We kozen voor waarde, niet voor snelle winst. De stad stopt veel energie en geld in meer erfgoed, opknappen van panden, meer groen, meer water en levendigheid. En ook in minder vierkante meters leegstaande kantoren. Daaraan zullen de grote vastgoed- en parkeerbazen moeten bijdragen. De tijd van alleen-maar-profileren en snelle-winsten is voorbij. De breedste schouders zullen ook in ons centrum de zwaarste lasten moeten dragen.

Op initiatief van de SP is het straatparkeren in het centrum verlaagd van 2 euro per uur naar 1 euro per uur. Interparking (garage centrumzijde) hanteert dezelfde prijs, parkeermultinational Q-park verzet zich nog. De SP wil de druk op Q-park opvoeren, door die verlaging van de prijs van het straatparkeren en door het aanleggen van goedkope gemeentelijke plekken voor langparkeren

Cultuur, kunst en muziek

Op cultureel vlak staat Heerlen niet langer op de kaart als grauwe stad, maar als hoofdstad van de straatkunst. Overal in de stad doken muurschilderingen op. Van wereldberoemde kunstenaars tot lokale kunstenaars. De stad kent bovendien een levendige muziek- en (straat)kunstscene om trots op te zijn. Met het Parkstad Limburg Theater, Cultura Nova en de vele verenigingen die onze stad rijk is, is Heerlen inmiddels ook landelijk geen onbekende meer. Oud-burgemeester en nieuwbakken gouverneur Emile Roemer pleitte met succes voor meer landelijke aandacht voor straatfestival Cultura Nova.

Poppodium De Nieuwe Nor is uitgebreid met een grote zaal. En in het hart van onze stad in Pand Kneepkens opent in maart 2022 eindelijk een volwaardig Nederlands Mijnmuseum

(met een route dwars door het centrum naar de oude Schacht die onderdeel blijft van het museum). Ook het Romeins Museum- de Thermen- wordt komende jaren opgeknapt.

Trots op een moedige stad

We hebben de schroom van ons afgeworpen en zijn trots op onze unieke stad. Een stad die misschien geen klassieke schoonheid en zeker niet goudomrand is maar wel de moedigste onder de steden kán zijn. Onze stad is net als veel van onze mensen: we hebben geen dikke portemonnee en we vragen geen gouden bergen, maar een betere toekomst voor onze kinderen. Onze stad en onze mensen verdienen een volksvertegenwoordigers die durven te knokken voor elke meter vooruitgang. Met moed en optimisme.

ER IS NOG VEEL TE DOEN

Heerlen is een sociale stad. De zorg blijft in Heerlen overeind. In het verleden legden we miljoenen gemeentegeld bij, om de klappen uit Den Haag op te vangen. We bouwden aan zorgcoöperaties in plaats van marktwerking. We kiezen ook in de toekomst voor samenwerking in plaats van snelle-winst in de zorg, zodat zorggeld naar zorg gaat en niet naar winstuitkeringen. We geven daarbij vertrouwen aan de hulpverleners die dit werk dagelijks doen in plaats van georganiseerd wantrouwen vanuit het gemeentehuis.

De komende tijd gaan we deze werkwijze opnieuw verder uitbreiden. Onder andere bij Beschermd Wonen en GGZ in de buurt liggen er kansen om te kiezen voor kwaliteit, vertrouwen en samenwerking, in plaats van georganiseerd wantrouwen en marktwerking. De aanpak Heerlen-Noord zou een goed startpunt kunnen zijn voor deze nieuwe werkwijzen. Tegelijkertijd is aandacht voor diegenen die het werk dagelijks verrichten onontbeerlijk, daarom zorgen we ook voor goede beloning voor bijvoorbeeld huishoudelijk hulpen.

Energiearmoede is één van de grootste problemen voor veel Heerlense gezinnen. In sommige buurten kan bijna 1 op de 4 gezinnen de energierekening niet betalen. Woningcorporaties zullen zo snel mogelijk moeten zorgen voor renovatie, isolatie en verduurzaming die leiden tot een lagere energierekening. Het is onacceptabel dat zij achterblijven met verduurzaming en renovatie. Waarom liggen er nog maar weinig zonnepanelen op woningen van de woningcorporaties? Waarom profiteren vooralsnog nog maar weinig huurders van goedkopere duurzame energie?

Ons land zal de regie over de energie(bedrijven) weer terug moeten pakken, zodat de energierekening omlaag kán en ér ook nog eens verduurzaamd kan worden. Heerlen gaf het voorbeeld met het unieke Mijwaterproject dat inmiddels fors uitgebreid wordt.

Onze kinderen gaan vóór alles. Voor ieder kind een basisschool op loopafstand. Bestrijding van kinderarmoede is voor de SP een topprioriteit. Dat bijna 1 op de 3 kinderen nooit naar de tandarts gaat, is ongezond en maatschappelijk onaanvaardbaar. Daarom werd een start gemaakt met de Kindertandarts.

Onze ouderen verdienen goede zorg of steun. Ze moeten prettig kunnen wonen, met een goede balans tussen activiteiten en woongenot. Eenzaamheid bestrijden we door heel veel menselijk en persoonlijk contact. De eerste aanzetten voor het creëren van zorgbuurthuizen in de wijken moeten met kracht voortgezet worden. De gemeente is daarbij niet de financier

maar moet wel woningcorporaties en zorginstellingen stimuleren hierin verdere stappen te zetten

Louche kamerverhuurders pakken we hard aan. Vastgoedbazen die hun (winkel)panden bewust laten leegstaan, krijgen met een extra belasting en handhaving op verloedering te maken.

Tot slot

Heerlen komt van ver. En tot op de dag van vandaag komt niets deze stad en haar inwoners aanwaaien. De enige manier om de enorme uitdagingen van deze stad aan te kunnen is door voortdurend creativiteit en moed te tonen, vasthoudend te zijn en te knokken voor Heerlen. De SP doet dat op alle fronten. We voeren daarom samen met bewoners in alle delen van onze stad voortdurend acties om onze buurten beter te maken. Vanuit de gemeenteraad en het college tonen we moed en bewaken we de sociale koers van onze stad

Rechtse partijen zeggen dat het 'wel wat minder kan'. Hun solidariteit eindigt bij de voordeur. Ze stemden tegen SP-voorstellen als een boete voor vastgoedbeleggers die hun panden laten verloederen en tegen een eerlijkere verdeling van de woonlasten. De extra investeringen in zorg trekken zij in twijfel. Sommigen liepen zelfs weg bij SP-voorstellen voor een socialer Heerlen. Deze tegenstanders hebben bovendien machtige bondgenoten in hun strijd tegen sociale politiek: steenrijke vastgoedbeleggers laten hun panden verloederen, Q-park vraagt exorbitante parkeertarieven en een supermarkt als Aldi wil juist uit kwetsbare buurten weg om elders meer winst te kunnen maken.

Met andere woorden: de sociale koers van onze stad staat voortdurend onder druk. De komende verkiezingen gaan over de vraag of we die sociale koers kunnen vasthouden of dat de stad rechtsaf slaat en alle voortuitgang van de afgelopen jaren op het spel zet. Dat mag echter niet gebeuren. Dat verdienen Heerlen en haar inwoners niet. Maar het is wel de vraag die centraal staat bij de aankomende verkiezingen. Aan ons zal het niet liggen: we zetten de schouders eronder, durven de strijd aan te gaan en werken keihard voor die ene moedige, mooie en trotse stad: samen voor Heerlen.

Solidariteit in de praktijk

Solidariteitsregeling

Onze volksvertegenwoordigers, zoals Tweede Kamerleden, wethouders en gemeenteraadsleden kiezen ervoor om een deel van hun politieke vergoeding af te dragen aan de SP. Zo blijven we onafhankelijk, kunnen we investeren in onze idealen en organiseren wij onze solidariteit.

In de praktijk betekent dit dat onze raadsleden driekwart van hun vergoeding afstaan en onze wethouders meer dan de helft van hun salaris. Dat geld gebruiken we onder andere voor de organisatie van een gratis spreekuur voor mensen die hulp nodig hebben en voor het bekostigen van acties die we samen met buurtbewoners organiseren. Zo konden we bijvoorbeeld tijdens de acties rondom het behoud van de supermarkt in Zeswegen een bus bekostigen die buurtbewoners naar het hoofdkantoor van Aldi in Roermond bracht.

De SP in 10 punten

1. Zorg op 1.

Den Haag bezuinigde hard op de zorg. Daardoor kwamen onze zorgverleners en ziekenhuizen gedurende de coronapandemie in de problemen. De SP kiest voor extra investeren in de zorg en voor samenwerking in plaats van marktwerking.

2. Energierekening omlaag: renovatie en verduurzaming zónder huurverhoging.

Duurzaamheid mag geen privilege zijn, maar moet bereikbaar zijn voor iedereen, ook mensen met een smalle portemonnee. Woningcorporaties, andere verhuurders en particuliere huiseigenaren moeten de komende jaren vol aan de slag met het verlagen van energierekening.

3. Sociale stad: (kinder)armoede de stad uit.

Armoedebestrijding is topprioriteit, zeker bij kinderen. Gezond opgroeien voor ieder kind. We accepteren niet dat de dikte van je portemonnee je kansen in het leven bepaalt. We bestrijden sociale achterstanden in de hele stad.

4. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.

Geld verdienen mag, maar wie onze stad beter wil maken, zal moeten investeren. Q-park houdt de parkeertarieven exorbitant hoog, supermarkten willen weg uit buurten en vastgoedbazen laten hun panden verloederen. Wie alleen wil profiteren, wordt aangepakt of krijgt geen medewerking meer.

5. Goed werk voor Heerlenaren, minimumloon moet naar 14 euro per uur.

We zorgen voor werk, voor goed werk, minstens 14 euro per uur. We geven mensen die aan de kant staan de kans een vak te leren. Dat doen we zelf voor ambtenaren en mensen die in opdracht van de gemeente werken.

6. Respect en waardering voor alle onmisbaren.

Thuiszorgers, vuilophalers, kinderopvangmedewerkers, postbezorgers en veel andere 'cruciale beroepen' blijken officieel onmisbaar in crisistijd. Maar ze worden nog steeds ondergewaardeerd. Wij zorgen voor meer respect én beloning voor onmisbaren.

7. Gelijke kansen voor kinderen.

Schoolzwemmen blijft en wordt uitgebreid. Andere partijen willen schoolzwemmen afschaffen, wij willen dat elk kind leert zwemmen. We zorgen er bovendien voor dat ieder kind op school extra sport en cultuur krijgt.

8. Trots op Heerlen.

We maken het verhaal van Heerlen nog zichtbaarder! Nederlands Mijnmuseum, muurschilderingen, Romeinen, Kasteel Hoensbroek, monumenten en nog veel meer Heerlens erfgoed voor iedereen.

9. Het centrum wordt groener en leuker.

Extra vergroening en verlevendiging van het centrum: méér groen, méér water en méér mooi opgeknapte en gerenoveerde gevels. We zorgen voor meer gezellige en verrassende evenementen. Overal kiezen we voor kwaliteit.

10. Betere buurten en strijd tegen verloedering.

We pakken huisjesmelkers, kamerverhuurders en verloedering in buurten aan. Dat doen we met extra investeringen in onderhoud en waar nodig met een nieuwe Operatie Hartslag. We investeren extra in beter 'beheer en onderhoud' van onze buurten.

Werk, inkomen en economie

De energieprijzen rijzen de pan uit. De huren worden verhoogd. Huizenprijzen schieten door het dak. En zo ongeveer alles in de winkels wordt duurder. Tijdens de afgelopen kabinetten Rutte is het aantal miljonairs gegroeid – en het aantal mensen in armoede ook. Steeds meer werkende mensen merken dat ze steeds minder geld overhouden. De SP maakt zich al sinds haar oprichting sterk voor een eerlijker verdeling, landelijk én lokaal. En dat is nu misschien wel meer nodig dan ooit.

Als gemeente beslissen we niet over inkomsten- of vermogensbelasting en helaas ook niet over het minimumloon. Desondanks kunnen we van alles doen om ervoor te zorgen dat we een sociaal tegenwicht bieden tegen jarenlange liberale keuzes in Den Haag. Rutte is bezig de rijken nóg rijker te maken. De SP staat in Heerlen voor sociale keuzes. Dat betekent ook dat we voortdurend ons best ervoor doen dat niemand aan de kant hoeft te staan.

Veel kinderen groeien op in armoede. Heerlen staat dankzij sociale politiek van de SP niet meer in de top 10 van gemeenten met armoede (SCP-rapport), maar we zijn nog lang niet klaar. Er is nog een lange weg te gaan om (kinder)armoede de stad uit te jagen. Veel Heerlense kinderen gaan zonder of met een heel slecht ontbijt naar school. We voeren komende jaren een schoolontbijt in, zodat alle kinderen een goede start van de dag hebben en gezonder kunnen opgroeien.

Wat we daarvoor gaan doen:

Werk en inkomen

- Werk moet lonen en werkende armoede bestrijden we op alle mogelijke manieren.
- Wie voor de gemeente werkt verdient minimaal 14 euro per uur. Daarvoor streed de SP samen met de vakbond. Maar we gaan een stap verder: Heerlen is de eerste gemeente die op voorspraak van de SP besloten heeft dat dit moet gelden voor mensen die indirect voor de gemeente werken (via opdrachten, samenwerkingsverbanden of aanbestedingen), zoals schoonmakers, huishoudelijk hulpen, zorgvervoerchauffeurs en vuilnismannen. Als de inflatie zo hoog blijft, moet die 14 euro per uur zo spoedig mogelijk 15 euro per uur worden.
- Wie uitsluitend voor de gemeente werkt moet ook volwaardig werknemer kunnen zijn. Dat gaat over zekerheid maar ook over trots. De komende jaren nemen we daarom vaste schoonmakers, beveiligers en klusjesmannen direct in dienst of zorgen we voor een andere zekere plek, zoals via de WOZL.
- De SP vindt dat de gemeente de komende jaren ook voor nieuwe instroom zo nodig 'beschutte' werkplaatsen moet bieden. En mensen die via de gemeente Heerlen naar plekken in het bedrijfsleven worden bemiddeld moeten in Heerlen toch tenminste het minimumloon verdienen.
- Te vaak zien we voorbeelden van mensen die door uitzendbureaus worden uitgebuit en in zeer slechte omstandigheden gehuisvest worden. Deze panden zijn vaak een

bron van onrust en overlast in onze buurten. We zijn en blijven daarom kritisch op de gevolgen van arbeidsmigratie.

- Heerlen loopt al jaren voorop bij het aan het werk helpen van mensen vanuit de bijstand. Daar gaan we mee door. Niet vrijblijvend, maar door zoveel mogelijk mensen te ondersteunen om stappen naar voren te laten maken. Of er dan ook voldoende banen zijn hangt ook af van economische ontwikkelingen. Maar aan ons mag het niet liggen.
- Voor mensen die vanwege hun beperkingen geen reguliere baan kunnen hebben moeten er voldoende aangepaste werkplekken zijn. Landelijk is er door de vorige kabinetten op een schandalige manier bezuinigd op de sociale werkvoorziening. Die is 'op slot gegaan' voor nieuwe mensen en op het bedrag per werkplek is draconisch bezuinigd. En het nieuwe kabinet wil gehandicapten die in 'gewone bedrijven' werken zelfs minder dan het minimumloon laten verdienen (zogeneten loondispensatie). Daar vechten we tegen. Maar hoe dan ook laten we deze mensen niet barsten. Zo nodig uit eigen middelen zorgen we dat er ook voor nieuwe mensen voldoende beschutte werkplaatsen zijn. En voor mensen met een beperking die via de gemeente Heerlen in 'gewone bedrijven' gaan werken moeten daarvoor tenminste het minimumloon ontvangen.

Armoedebestrijding

- Armoede gaat te vaak van generatie op generatie. We moeten er alles aan doen om deze vicieuze cirkel te stoppen. Daar hoort een ruimhartig armoedebeleid bij.
- Kinderarmoede moet de wereld uit! We gaan de komende jaren extra inzetten op de bestrijding van armoede in gezinnen en zorgen ervoor dat kinderen niet het slachtoffer worden van armoede in gezinnen. Goede voorbeelden als het Kindpakket, schoolzwemmen, Kansrijk van Start en de kindertandarts vormen de basis voor die integrale aanpak.
- Veel Heerlenaren zijn aangewezen op financiële steun door de gemeente. Binnen de beperkte mogelijkheden en bevoegdheden die de gemeente heeft zijn de Heerlense voorzieningen al heel ruim. Met de nadruk op het bestrijden van kinderarmoede. Daar gaan we mee door.
- We zijn voor *basisbanen*, niet voor een basisinkomen. Het is namelijk heel onrechtvaardig om de advocaat en arts extra geld te geven dat ze niet nodig hebben en de allerarmsten daardoor juist minder. Wel zijn we voor *basisbanen*: banen die van grote maatschappelijke waarde zijn, maar door het rijk of door bedrijven wegbezuinigd zijn. Werk zoals dat binnen werkbedrijf Werk voor Heerlen wordt georganiseerd. We doen er alles aan om Werk voor Heerlen fors uit te breiden.
- Regelarme bijstand. Mensen in de bijstand hebben te maken met volstrekt zinloze regels. Verplichtingen die voor een deel van hen zinloos zijn. Kortingen van kleine bijverdiensten, die mensen juist ontmoedigen om voor tenminste een deel in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Ook die regels zijn door het rijk voorgeschreven, het beetje ruimte dat Heerlen heeft wordt al benut. In de komende periode moeten we daarvoor meer ruimte eisen, en waar mogelijk ook over de landelijke grenzen heen gaan.

Economie

- Bij het aantrekken van bedrijven naar onze stad en regio moeten we allereerst er voor zorgen dat we bedrijven die al een belangrijke bijdrage aan de stad leveren blijven ondersteunen. Bij het naar de stad trekken van nieuwe bedrijven gaan we systematisch op zoek naar bedrijven die passen bij het onze inwoners.
- Heerlen ligt in het hart van Europa, in één van de sterkste economische regio's ter wereld. We gaan nog intensiever samenwerken met Aken en helpen bedrijven en inwoners van onze stad bij het 'oversteken' van de grens.
- We houden vast aan gemaakte afspraken op het gebied van detailhandel: geen winkels 'in de wei'. De gemeente verzet zich tegen het ontstaan van nieuwe terreinen voor detailhandel buiten die vastgestelde clusters.
- Des te harder zetten we ons in voor het behoud van buurtvoorzieningen, zoals supermarkten, brievenbussen, bushaltes en buurtwinkels.
- De vergrijzing van Heerlen en de behoefte aan zorg biedt economische kansen voor de ontwikkeling van technisch-medische producten en logistiek. De gemeente stimuleert deze sector bij de verdere ontwikkeling in Heerlen.
- Het succes van Heerlen als cultuurstad biedt steeds meer economische kansen. Een groeiend aantal Heerlenaren werkt in de culturele sector of ter ondersteuning daarvan, bijvoorbeeld als filmmaker, lichttechnicus of podiumbouwer. Daar zijn we trots op en gaan we de komende jaren op alle mogelijke manieren verder stimuleren.

Wonen, leefbaarheid en buurten

De buurt waar je woont is je thuis. We willen allemaal een goede, betaalbare woning in een mooie en veilige buurt. Toch staat die hele logische wens steeds vaker onder druk. Door stijgende huur- en koopprijzen, exploderende (energie)lasten en op sommige plekken concentraties van allerlei problemen maken veel mensen zich zorgen. En terecht. Zeker waar het rijk, verhuurders of de zogenaamde 'woningmarkt' het laten afweten moet de gemeente de komende jaren nog meer regie gaan pakken. Wat ons betreft is een goede, duurzame en betaalbare woning in een veilige en schone buurt een recht van iedere Heerlenaar.

Kamerverhuurdersprobleem

Heerlen kent een Kamerverhuurdersprobleem. In onder andere GMS (Sittarderweg), Heerlerheide, Hoensbroek en op andere plekken in onze stad bevinden zich kamerverhuurpanden met hele slechte leefomstandigheden voor de huurders en overlast voor de buurt. Burgemeester Emile Roemer greep op voorspraak van de SP al eens in op de Sittarderweg (oa de 'Saffierflat'). Overlast in bestaande Kamerverhuurpanden gaan we tegen door een strenge aanpak. We zetten alles op alles om bestaande vergunningen in te trekken bij overlast en overtredingen. We zetten een directe stop op het toevoegen van Kamerverhuur.

Wat we daarvoor gaan doen:

- Het onderhoudsniveau in onze buurten was de afgelopen jaren niet op peil en moet de komende tijd omhoog. Minder zwerfafval en onkruid, meer spelen en genieten van groen in wijk.
- We gaan ons actief bezighouden met het toevoegen van woningen waaraan tekort is. Dus onder andere meer sociale huurwoningen, meer levensloopbestendige woningen én meer starterswoningen zodat ook de komende generatie onderdeel uit kan maken van onze stad.
- De compensatieplicht voor het toevoegen van woningen moet zover als kan worden geschrapt.
- Ook kwetsbare mensen moeten (met de juiste begeleiding) in onze stad kunnen wonen. We maken wel goede afspraken over spreiding: het mag niet zo zijn dat bepaalde buurten onevenredig veel zorgwoningen hebben. Bovendien zien we het als onze taak om goed voor Heerlenaren te zorgen, andere gemeentes hebben daarin hun eigen verantwoordelijkheid.
- We maken heldere afspraken met de woningcorporaties over de toewijzing van huizen aan kwetsbare groepen. We zorgen goed voor onze mensen maar Heerlen mag niet onevenredig veel opvang en zorg kennen.

- De buurtactieregeling en de Buitenkans, waarbij mensen en verenigingen hun idee voor hun buurt gesubsidieerd kunnen krijgen, zijn voorbeelden van hoe de gemeente met burgerinitiatieven om zou moeten gaan. Dat gaan we dus nog meer en nog beter doen en hiervoor komt er één duidelijk loket.
- Een buurt is ook een gemeenschap die naar elkaar omkijkt. We doen er alles aan om eenzaamheid van mensen tegen te gaan.
- In het centrum stimuleren we actief het wonen boven winkels. Buiten het kernwinkelgebied gaan we ondernemers helpen hun winkels om te bouwen naar goede woningen.
- In sommige buurten is er sprake van enorme overlast vanuit slechte kamerverhuurpanden. Deze overlast gaan we tegen door een strenge aanpak van deze malafide verhuur. Daarbij maken we onder andere gebruik van een vergunning die kan worden ingetrokken als een huurbaas niet optreedt tegen onveilige situaties of overlast voor de buurt.
- Verhuisbewegingen uit de Randstad van mensen met de nodige problematiek die daar geen woning vinden en van arbeidsmigranten uit heel Europa (en soms verder) zijn een zware belasting voor onze buurten en sociaal vangnet. We schromen niet om alle mogelijke middelen in te zetten om onwenselijke immigratie tegen te gaan. Daarbij denken we onder meer aan de instrumenten huisvestingsverordening, zelfbewoningsplicht en opkoopbescherming.
- Leefbare buurten zijn veilige buurten. Operatie Hartslag bleek een groot succes voor de veiligheid en leefbaarheid van ons centrum. De zogenaamde 'mini-hartslag' zorgde in een aantal buurten voor verbetering van de situatie. Maar meer is nodig. We zullen deze methode ook de komende jaren weer inzetten.
- Buurtvoorzieningen zijn van levensbelang voor sterke buurten. We spannen ons daarom maximaal in om supermarkten, pinautomaten, openbaar vervoer en scholen zo veel mogelijk in buurten te behouden. Supermarkten die onze buurten in de steek laten hoeven niet langer te rekenen op medewerking voor nieuwe winkels op andere locaties.

Onderwijs

Onderwijs kan álles betekenen voor de kansen van kinderen in het leven. Wie goed onderwijs geniet, blijkt later vaak gezonder, gelukkiger en succesvoller. Daarom moeten we er in Heerlen voor zorgen dat ieder kind naar school kan gaan. Desnoods met de nodige zorg en ondersteuning en altijd zoveel mogelijk in de eigen buurt. Dat begint al in de peuterspeelzaal of kinderopvang, waar we bij kinderen taal- en andere ontwikkelingsachterstanden signaleren en er direct mee aan de slag gaan. Daarna zorgen we voor zoveel mogelijk doorlopende leerlijnen, zodat kinderen optimaal profiteren van hun tijd op school.

Passend Onderwijs en jeugdzorg zijn steeds meer met elkaar verbonden. Leerlingen krijgen vaak zowel op school als daarbuiten ondersteuning. Tegelijkertijd bezuinigde het rijk de afgelopen jaren op beide. Daarmee is integratie van Passend Onderwijs en jeugdzorg de komende jaren zowel inhoudelijk als financieel geen optie maar pure noodzaak.

Onderwijsinstellingen brengen levendigheid en jeugdige dynamiek in onze stad. *Met de SP als grootste partij komen OU en Zuyd na decennia 'terug' naar het centrum.* Het is één van onze prioriteiten. Goed voor het onderwijs én goed voor de stad. Ook Vista College willen we zo snel mogelijk terughalen naar Finons centrum, ook al ligt die beweging gezien de jongere staat van het gebouw iets verder in de toekomst.

Wat we daarvoor gaan doen:

- Ieder Heerlens kind verdient een basisschool met peuterspeelzaal op loopafstand, een middelbare school op fietsafstand en een breed aanbod van beroepsopleidingen in de regio. Als gemeente bemoeien we ons daar volop mee.
- Wie (bijvoorbeeld vanwege een beperking) niet zelf naar school kan of naar het speciaalonderwijs gaat, kan rekenen op een ruimhartige gemeente. Via ons leerlingenvervoer helpen we ouders en kinderen zelfstandig naar school te reizen maar zorgen we voor maatwerkvervoer als dat nodig is. We denken daarbij niet in kilometernormen en verordeningen maar redeneren vanuit het kind en de ouders.
- De conciërge als een kracht die veel praktisch werk verricht, voor velen een herkenbaar gezicht is en een steunpilaar van leraren en directeuren kan zijn, wordt op veel scholen ernstig gemist. We gaan de komende jaren de schoolconciërge terugbrengen.
- In samenwerking met jeugdzorg komen er in de komende jaren schoolmaatschappelijk werkers en andere hulpverleners op alle Heerlense scholen. Daardoor sporen we problemen bij kinderen in een vroeger stadium op en ontlasten we leraren die zich daardoor meer op hun onderwijzende taken kunnen richten.
- Ons leerplichtbeleid is proactief en voortdurend op zoek naar nieuwe manieren om leerlingen betrokken te krijgen en houden bij hun onderwijs.

- Veel leerlingen ontdekken tijdens hun schooltijd nieuwe talenten bij zichzelf of bij anderen. Daarom blijft de gemeente actief bijdragen aan sport, cultuur en natuur op school.
- De komende jaren starten zoveel mogelijk Heerlense scholen met een vorm van een verlengde schooldag of Gezonde Basisschool van de Toekomst.
- In samenwerking met het onderwijs komt er de komende jaren op alle scholen extra aandacht voor gezondheid, zoals gezonde voeding, mondzorg en bewegen.
- In de meeste peuterspeelzalen en in de kinderopvang wordt gewerkt aan het verkleinen van taalachterstanden. Heerlen zal ouders met kinderen met een taalachterstand actief blijven benaderen om hen een plek te bieden met een taalstimuleringsprogramma.
- Mensen met een laag inkomen betalen géén eigen bijdrage voor de peuterspeelzaal. Zo stimuleren we dat álle kinderen peuterspeelzaal of kinderopvang bezoeken.
- We gaan (naar Amsterdams voorbeeld) experimenteren met de zogenaamde 'familieschool', een concept waar kansengelijkheid voor het hele gezin centraal staat door een drempelloze samenwerking tussen onderwijs, zorg, armoedebestrijding en maximale kansen tot ontplooiing voor kinderen.

- We kozen de afgelopen jaren expliciet voor het openhouden van scholen die een belangrijke buurtfunctie vervullen, zoals de Paulusschool in de Passart. Wat ons betreft blijven we dat doen. Niet leerlingaantallen maar de betekenis van scholen staat centraal.
- Geredeneerd vanuit de betekenis van scholen voor de buurt gaan we eerder dan gepland (namelijk direct) aan de slag met het verbeteren van schoolgebouwen op plekken waar dat het hardst nodig is. Wij denken daarbij in ieder geval aan De Vlieger in Hoensbroek en de Schakel in Vrieheide.
- De nieuwbouw en renovaties van onder andere het Sintjanscollege in Hoensbroek, Mijnspoor in Rennemig, het Kindcentrum Bekkerveld, de dislocatie van de Tovercirkel, Gerardus Majella in Heksenberg en Sint Martinus in Welten ronden we snel af.
- We maken vaart met de bouw van de BMV Heerlerbaan.
- Ook bij schoolgebouwen kiezen we voor functionaliteit én schoonheid. Waar mogelijk geldt voor schoolgebouwen de Heerlense School en bekijken we dus hoe het verleden van een plek in een nieuw ontwerp zichtbaar kan worden gemaakt.
- Onderwijsinstellingen brengen levendigheid en jeugdige dynamiek naar onze stad. Daarom blijven we de verhuizing van Hogeschool Zuyd en de Open Universiteit naar ons stadscentrum als prioriteit zien. Ook Vista College willen we zo snel mogelijk terughalen naar ons centrum, ook al ligt die beweging gezien de nieuwbouw iets verder in de toekomst.
- Grotius College en Herle College krijgen beide nieuwe schoolgebouwen in of nabij ons stadscentrum. Beide scholen verdienen een aansprekende gebouwen die uitstralen hoe trots we als stad zijn op het belangrijke werk dat daar dagelijks verricht wordt.

Zorg en Welzijn

Natuurlijk wil iedereen zoveel mogelijk en zo lang mogelijk zelfstandig leven en eigen keuzes maken. Toch kan het zijn dat je door lichamelijke of geestelijke gebreken of door ouderdom ondersteuning nodig hebt. In Heerlen staan we dan klaar om je te ondersteunen en, als het nodig is, voor je te zorgen. Daarbij kiezen we voor samenwerking in plaats van marktwerking en vertrouwen in de zorgverleners in plaats van georganiseerd wantrouwen.

Dit gaan we daarvoor doen:

- Wij houden de Huishoudelijke Zorg overeind. Sterker nog, wij vinden dat óók deze thuiszorgers recht hebben op tenminste € 14 per uur.
- Bij de maatschappelijke ondersteuning via Stand-By, en daarna bij Jeugdzorg via JenS is Heerlen van gestart gegaan succesvolle coöperaties van zorg- en welzijnsinstellingen in plaats van concurrentie. Dat betekent samenwerking in plaats van marktwerking. En vertrouwen in de mensen die dit werk dagelijks doen in plaats van georganiseerd wantrouwen. Bovendien zijn er daardoor géén eigen bijdragen. Die eigen bijdragen hebben we afgeschaft omdat ze mensen afhouden van zorg die ze nodig hebben.
- Die aanpak - van onder andere samenwerking in plaats van marktwerking, vertrouwen in professionals en het schrappen van eigen bijdragen - zetten we door en breiden we uit naar steeds meer onderdelen van de zorg. Dat moet bijvoorbeeld gelden voor de samenwerking met de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) in de buurt, de wijkverpleging, en de betrokkenheid van de huisartsen. Dat betekent dat ook andere financiers, met name de ziektekostenverzekeraars aan deze constructies moet meewerken. De Heerlen-Noord-aanpak biedt daarvoor een goede basis.
- Mantelzorg is ongelooflijk belangrijk. Daarom doen we in Heerlen alles om mantelzorgers en mantelzorgorganisaties zo goed mogelijk hun werk te laten doen. Ook door respijtzorg, het Mantelzorgcompliment en de mogelijkheid gebruik te maken van klussen door buurthulpen. Maar mantelzorg is nóóit de vervanger van professionele hulpverlening.
- Persoonsgebonden Budgetten (PGB's) kunnen soms een goede oplossing bieden en worden in die gevallen dan ook door de gemeente ondersteund. Maar er is ook vaak sprake van het opdringen van PGB's aan mensen die niet goed in staat zijn deze te beheren. Ook schiet de met PGB's ingekochte zorg soms te kort. Die uitwassen moeten bestreden worden.

Jeugd

In ons sociaal beleid staat onze jeugd centraal. Bij al onze keuzes kiezen we altijd allereerst voor onze kinderen. Niet alleen omdat de jeugd de toekomst van onze stad is, maar ook omdat we voorkomen dat problemen van mensen erger worden door er vroeg bij te zijn. Dit

is de kern van onze aanpak in Heerlen Noord, een aanpak die we over een hele generatie willen volhouden. We moeten voorkomen dat bij de kinderen van nu straks als ze volwassen zijn en ze zelf kinderen krijgen, deze weer met dezelfde problemen te maken krijgen.

- In veel Heerlense buurten gaat 1 op de 3 kinderen (gemiddeld in heel Heerlen: 26,6%) nooit bij de tandarts, ondanks dat tandzorg voor hen gratis is. Dat heeft alles te maken met een toenemend aantal volwassenen dat niet gaat uit angst voor de kosten. Als ouders niet gaan, gaan kinderen ook niet. Wat je ook van de keuze van ouders vindt, kinderen mogen nooit de dupe zijn van de (financiële) mogelijkheden van hun ouders. In onze stad accepteren we niet dat je aan het gebit van kinderen kunt zien dat ze uit een armere buurt komen.. Het is namelijk ongezond, het is duur en het leidt tot uitsluiting. Daarom zeggen wij: voorkomen is beter dan genezen. We organiseren jeugd tandartszorg op de voor kinderen best denkbare en moderne manier in samenspraak met de (jeugd)tandartsen, de GGD en onze scholen. Op die manier dringen we het extreme cijfer van bijna 1 op de 3 kinderen die nooit naar de tandarts gaat en een groot risico loopt om ongezond te worden in de komende jaren terug.
- Het rijk bezuinigde de afgelopen jaren fors op de jeugdzorg. Toch hebben we er in Heerlen voor gekozen om geen enkele jongere van zorg verstoken te laten. Dat blijft zo. Desnoods door opnieuw eigen gemeentelijk geld vrij te maken voor zorg aan onze jeugd.
- Een gezonde start van het leven begint bij een gezonde zwangerschap. Daarom maken we samen met grote onderzoeksinstituten in en buiten onze regio en met de provincie Limburg topprioriteit van een pakket van concrete maatregelen om jonge moeders en hun baby's te ondersteunen in deze cruciale fase van hun levens.
- Kinderen uit gescheiden gezinnen komen vaker in aanraking met jeugdzorg dan kinderen waarvan de ouders niet gescheiden zijn. Dit heeft alles te maken met het grote aantal vechtscheidingen. Om ervoor te zorgen dat kinderen minder vaak het slachtoffer worden van scheidingen, bieden we als stad echtscheidingsbemiddeling aan.
- Bij huisartsenpraktijken komt standaard een praktijkondersteuner jeugd (POJ) die gaat zorgen voor een soepele aansluiting tussen huisartsenzorg, jeugdzorg en voorliggende (buurt)voorzieningen zoals jeugd- en jongerenwerk.
- In de jeugdzorg is het cruciaal problemen snel op te sporen en meteen in actie te komen. Daarom kiezen we daar waar dat mogelijk is voor vrij toegankelijke hulp, bijvoorbeeld bij vechtscheidingen.
- Ook bij de ambulante Jeugdzorg hebben we de marktwerking buitenspel gezet. Via samenwerking in de coöperatie JenS. Daarom steekt Heerlen zeer gunstig af bij de vele andere gemeenten met soms honderden zorginstellingen die in plaats van met elkaar samen te werken elkaar de loef af willen steken.
- Jongeren moeten de kans krijgen om voortdurend volwaardig mee te praten over onze stad, ongeacht hun leeftijd.

Dakloosheid

- Tegen de landelijke trends werden de problemen rond dakloosheid in Heerlen verminderd. 20 jaar geleden, voordat de SP in Heerlen aan het roer kwam, was Heerlen

tot ver over de grenzen berucht voor de ellende rond de drugscene, dakloosheid, en de menselijke ellende, criminaliteit en overlast die daar uit voortkwam. Door een vasthoudende combinatie van stevige handhaving met goede en zelfs steeds betere zorg is daar een enorme verandering in gekomen. Het probleem is niet helemaal de wereld uit maar wel beheersbaar. Het aantal daklozen is sterk gedaald, de overlast is teruggedrongen. Met de nieuwe veel kleinere maar vooral veel betere opvang in het Gasthuis als veelzeggend symbool. Veel beter voor de voorheen dakloze bewoners, veel beter voor de omgeving en voor de stad. Maar we zijn er nog lang niet. Nog te vaak gaat het mis met mensen voor wie normaal zelfstandig wonen (nog) teveel gevraagd is. Nog te vaak lijdt de leefbaarheid in onze buurten hier onder. En nog te vaak zijn Heerlen en de Heerlense arbeidersbuurten overbelast door problematiek hieromtrent die van elders komt. De aanwezige voorzieningen moeten daarom nog meer gedifferentieerd gericht worden op de problematiek. Soms kan dat meer kleinschaligheid betekenen. De voorzieningen moeten meer gespreid worden over de regio. En vooral: Heerlen en de regio heeft de handen meer dan vol met onze eigen problematiek hieromtrent. We moeten dus volop inzetten op het voorkomen dat problematiek van elders bij ons over de heg wordt gekieperd.

- De centrumgemeente-constructie verdwijnt, alle gemeenten worden verantwoordelijk voor Beschermd Wonen. Het is daarbij essentieel dat de succesvolle aanpak van Heerlen als (voormalige) centrumgemeente wordt doorgezet, in samenwerking met de andere regiogemeenten. Ook bij een verantwoorde spreiding van voorzieningen dienen alle gemeenten hun verantwoordelijkheid te nemen

Iedereen gelijkwaardig, iedereen doet mee

- We accepteren in Heerlen geen enkele vorm van discriminatie. Niet op basis van geloof of huidskleur, niet op basis van geaardheid, niet op basis van handicap. En ook niet op basis van klasse.
- We voeren een actief beleid voor de acceptatie van seksuele geaardheden en seksekeuzes.
- Heerlen moet een inclusieve gemeente zijn. Ongeacht beperkingen of afkomst moeten mensen volop kunnen meedoen in onze samenleving. Dit is vanzelfsprekend niet onderhandelbaar.

Opvang, asiel en inburgering

- Inburgering wordt weer een gemeentelijke taak. Na jaren van neoliberal beleid waarin het motto van 'eigen verantwoordelijkheid' leidde tot ernstig tekort schietende inburgering en veel schade heeft aangericht. Op steeds meer plekken zien we dat mensen die van heinde en verre naar Nederland zijn gekomen slecht geïntegreerd zijn. Ze komen in problemen met hun omgeving. En achterstanden rond opleiding, werk, inkomen en deelname aan de Nederlandse maatschappij zijn groot en worden nog groter. Nu de gemeente weer verantwoordelijkheid krijgt hiervoor moet er volop worden

ingezet om deze achterstanden in te lopen. Met veel - en niet vrijblijvende - inzet van alle betrokkenen. Zoals de gemeente, onderwijs, werkgevers maar vooral ook de betreffende mensen zelf.

- Heerlen heeft al sinds 1994 een groot asielzoekerscentrum. Daarmee heeft onze gemeenten een zeer ruime bijdrage geleverd aan de opgave die Nederland hierbij heeft. Heerlen blijft dat doen, maar Heerlen is daarom niet aan zet om nog meer asielzoekerscentra te huisvesten. Heerlen pleit ervoor dat nieuwe opvang eerst plaats vindt in rijkere gemeenten als Bloemendaal, Wassenaar en Baarle-Nassau.
- Huisvesting van statushouders (toegelaten vluchtelingen) in woningen is een probleem, net zoals de huisvesting van veel andere woningzoekenden met een kleine beurs. Een oplossing daarvan wordt niet bereikt door mensen tegen elkaar uit te spelen, maar doordat het woningcorporaties mogelijk wordt gemaakt weer voldoende betaalbare woningen te bouwen. Er is niet per definitie sprake van voorrang voor statushouders, voorrang wordt bepaald op basis van urgentie. Urgentie kan immers ook bij andere categorieën woningzoekenden groot zijn. Heerlen kiest voor een rechtvaardige afweging.

Veiligheid

Als Heerlenaren weten we als geen ander dat je veilig voelen een absolute basisvoorwaarde is voor alle andere ontwikkelingen. We komen van ver maar realiseren ons dat een veilige omgeving altijd kwetsbaar is.

De eerdere successen van Heerlen op het gebied van veiligheid, zoals Operatie Hartslag, waren gebaseerd op een combinatie van stevige aanpak én zorg. Immers onveiligheid neemt toe waar goede zorg en sociale samenhang ontbreekt. Die combinatie van veiligheidsbeleid en sociaal beleid blijft de kern van ons handelen. Waarbij afhankelijk van de aard van de problemen de nadruk soms meer op de ene kant, soms meer op de andere kant ligt.

Dat leidt ook tot opzienbarende resultaten. In het vervolg van operatie Hartslag hebben we met de sluiting van Dag- en Nachtopvang “De Klomp” en de opening van het Gasthuis weer een grote stap vooruit gezet. Doordat de zorg in het Gasthuis veel beter is, is de negatieve impact op de veiligheid voor de omgeving en het centrum ook duidelijk minder geworden. En is de problematiek rond de handhaving op straat ook beter hanteerbaar.

Maar op diverse plekken in onze stad zijn er wel degelijk stevige problemen rond veiligheid en leefbaarheid. Dat betekent dat we nu en de komende jaren in deze buurten de gecombineerde aanpak “sociaal-veilig zullen moeten opvoeren. Daar zijn we al mee begonnen, met ook veel inzet van extra middelen en mensen. En met de aanpak “Heerlen Noord” willen we daar ook stevig en langjarig op inzetten. Samen met anderen: politie, onderwijs, verhuurders, jeugdzorg en andere zorgverleners, en vooral bewoners

De instrumenten die we daarbij nodig hebben rond bijvoorbeeld woningtoewijzing, aanpak huisjesmelkers, (jeugd)zorg enzovoorts komen elders in dit programma aan de orde. Wat betreft de handhavingkant willen we hier het volgende benoemen.

Dit gaan we daarvoor doen:

- De idiote plannen om de politiecapaciteit in Heerlen te verminderen moeten van tafel. Den Haag moet juist voor meer capaciteit zorgen
- Onze eigen handhavers en toezichthouders moeten maximaal ondersteund worden met middelen en bevoegdheden om goed te kunnen functioneren, en waar nodig en financieel mogelijk breiden we ook de aantallen uit
- Wij gaan door met de deelname aan het experiment legale toelevering aan coffeeshops, zeker nu ook bij de Duitse burens voor- en achterdeur van cannabisgebruik gelegaliseerd lijken te gaan worden. Tegelijk zetten we de stevige aanpak van de levensgevaarlijke illegale cannabisteelt in de wijken en in de stad door
- Pogingen tot ondermijning vanuit de onderwereld naar de bovenwereld zijn óók in Heerlen aan de orde, en dienen door de gemeente actief bestreden te worden
- Cameratoezicht is geen wondermiddel maar kan wel een gericht instrument zijn. Dat passen we al lang toe in het centrum en op knelpunten in de wijken. Het kan ook een rol

spelen bij het actief bestrijden van illegale afvaldumpingen. De veroorzakers daarvan dienen ook financieel ter verantwoording geroepen te worden, in plaats van de rekening van het opruimen bij de gemeenschap te leggen

- Drugsoverlast en andere onveiligheid moet altijd snel en gedecideerd aangepakt worden.
- Onveilige situaties in buurten of bij scholen accepteren we niet en zullen we altijd samen met alle betrokken partijen bestrijden.
- De succesvolle aanpak Handle With Care, waarin scholen vóór schooltijd een seintje krijgen als er sprake is geweest van traumatische situaties in de thuissituatie, zetten we door.
- Met het maken van plannen om veiligheid op buurtniveau te organiseren is Heerlen een goede weg ingeslagen. We moeten nu samen met burgers zorgen voor veilige buurten. Dat betekent ook dat er snel en daadkrachtig op meldingen gereageerd moet worden.
- De rol die straatcoaches op dit moment vervullen door buurtveiligheid te vergroten met behulp van mensen die dicht bij jongeren staan is een gouden greep. Wel moeten we ervoor zorgen dat we hun taken als gemeente uiteindelijk zoveel mogelijk zelf gaan uitvoeren. Bij voorkeur doordat onze eigen handhavers zich deze werkwijze eigen hebben gemaakt, of desnoods door de juiste mensen in dienst te nemen.
- In het centrum én de rest van de stad zorgen we voor zichtbare en goed opgeleide toezichthouders en BOA's.
- Waar nodig zetten we mobiele camera's in bij onveilige situaties of op plekken waar illegaal afval wordt gedumpt.
- We betrekken buurtbewoners en nemen hen serieus als melder van problemen maar ook als onderdeel van de oplossing. Een interessant voorbeeld vinden we zogenaamde buurtmoeders en -vaders die op enkele plekken in het land al ingezet worden.

Verkeer, vervoer en parkeren

Bereikbaarheid gaat over meer dan alleen maar verkeer. Het bepaalt mede in welke mate de stad van ons allemaal is. Slechte busverbindingen en hoge parkeerkosten kunnen ervoor zorgen dat mensen minde gauw gebruik maken van alles dat onze stad te bieden heeft. Dat vraagt een actieve opstelling van de gemeente.

Dit gaan we daarvoor doen:

- De stad is van ons allemaal. Daar hoort bij dat parkeren betaalbaar moet zijn. Daarom gaan we de druk op de commerciële parkeerbedrijven om hun tarieven te verlagen maximaal opvoeren. Onderdeel daarvan is het tarief voor straatparkeren van 1 euro per uur.
- Er komt minimaal één goedkope langparkeerplaats aan de rand van het centrum. Als Q-Park haar tarieven niet verlaagt kiezen we voor de aanleg van meer goedkope parkeerplaatsen voor bezoekers van ons centrum.
- Buiten Heerlen-centrum voeren we nergens betaald parkeren in.
- Op verzoek van een buurt is het mogelijk vormen van vergunningparkeren in te voeren.
- Er komt een nieuw experiment voor gratis openbaar vervoer voor specifieke groepen, zoals jongeren en ouderen die naar het centrum willen reizen.
- Elke buurt moet per OV bereikbaar zijn. We trekken samen met bewoners op richting provincie en Arriva als buurten buiten hun schuld geconfronteerd worden met het verlies van hun busverbinding of resterende buslijnen die zo vol zijn dat de chauffeurs mensen moeten laten staan. Samen met de ervaringsdeskundigen als stewards, chauffeurs en reizigers confronteren we provincie en Arriva als de sociale veiligheid in de bus of de trein te wensen overlaat.
- Met name voor schoolgaande jeugd en ouderen zijn veilige fietsroutes letterlijk van levensbelang. We houden daarom de komende tijd de fietsroutes rond het centrum en bij de buitenring tegen het licht. Bij die laatste spreken we ook nadrukkelijk de provincie aan op haar verantwoordelijkheid.
- De Intercity naar Aken moet er nu eindelijk komen. Onze acties richting Tweede Kamer, regering en NS moeten steviger worden.
- Goederenvervoer over het spoor zorgt soms voor onevenredig veel overlast voor buurtbewoners en in extreme gevallen ontstaan zelfs gevaarlijke situaties. Daarom houden we het aantal vervoersbewegingen scherp in de gaten en komen we waar nodig direct in actie.

Cultuur, erfgoed en identiteit

Heerlen heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot dé cultuurstad van Limburg. De cultuurparticipatie van Heerlenaren is ongekend, door de hele stad zijn mensen bezig met muziek, beeldende kunst, theater en erfgoed. Tegelijkertijd ontdekken we dat juist die *Heelesje Wink* een fantastische voedingsbodem blijkt voor allerlei andere vormen van cultuur: van International Breakdance Event tot Heerlen als Streetarhoofdstad en van carnaval tot grootste theater van Limburg. Allemaal sluit het aan bij het nieuwe elan van een stad die trotser dan ooit is op haar verleden en tegelijkertijd ongekend veel ruimte voor vernieuwing biedt. De uitdaging is en blijft wel ervoor te zorgen dat iedereen mee kan profiteren van al dat moois.

Dit gaan we daarvoor doen:

Cultuur

- We zijn trots op Heerlen! En dat mag niet meer te missen zijn. We vertellen op alle mogelijke manieren hoe bijzonder onze stad is en weigeren dat onder stoelen of banken te steken. Weg met de ingetogenheid!
- Cultuureducatie is een speerpunt en wat de SP betreft blijft dat zo. Ieder kind verdient het om kennis te maken met onder andere muziek, dans en het rijke verleden van onze stad.
- De gratis bezoeken voor scholieren aan onze musea en podia breiden we uit: eerst naar meer basisscholen, dan naar het voortgezet onderwijs. We onderzoeken bovendien of dit georganiseerde busvervoer ook een optie is voor andere doelgroepen, zoals ouderen.
- De bibliotheek is een spil voor de ontmoeting, het gesprek en de verdere ontwikkeling van mensen. Daarom staat de SP voor een laagdrempelige bibliotheek: van taalvirtuoos tot laaggeletterde en van kookgek tot filosoof.
- Voor de muziekschool bestaat er steeds vaker een alternatief in de vorm van onderwijs op andere plekken zoals op scholen en thuis. Toch staat onze muziekschool voor kwaliteit. Daarom wordt het de komende jaren steeds belangrijker om zowel onderscheidend als laagdrempelig muziekonderwijs voor alle Heerlenaren aan te bieden.
- Kunst mag verrassen, vernieuwen en ingewikkeld zijn. Kunst begrijpen mag moeite kosten. Maar kunst moet ook altijd de verbinding zoeken. Een goed voorbeeld is Cultura Nova, dat de afgelopen jaren met toegankelijke voorstellingen veel mensen trok maar haar bezoekers ook probeert te verrassen.
- Theater Heerlen is één van de grootste theaters van ons land. En terecht, zowel het programma als de almaar stijgende bezoekersaantallen mogen er zijn. De komende jaren bouwen we daarop door en verbinden we wat er in het theater gebeurt steeds meer met onze stad en haar buurten.
- Het Heerlense culturele leven kan niet zonder amateurkunstenaars en verenigingen. We zoeken met hen samen nieuwe manieren om te zorgen voor zoveel mogelijk nieuwe aanwas.

- We zijn trots op onze reputatie als Streetarhoofdstad van Nederland en daar gaan we dus mee door. Belangrijk blijft wel de inhoudelijke verbinding met de stad en de verhouding tussen internationale top en regionaal talent.
- Heerlen is en blijft een stad van grote en kleine evenementen.
- Kunst en cultuur zijn altijd zichtbaar in onze stad. We dagen alle makers en instellingen, groot en klein, voortdurend uit op zoek te gaan naar nieuw publiek en zich op andere manieren te laten zien.
- We nemen als gemeente het initiatief tot een fysieke 'cultuurwerkplaats'. Een plek in de stad waar Heerlense kunstenaars kunnen werken, elkaar kunnen ontmoeten en hun werk kunnen laten zien en verkopen.

Erfgoed

- We zijn trots op ons erfgoed en dragen dat uit. Van Kasteel Hoensbroek tot de vele prachtige oude kerken en van het Glaspaleis tot de Royal. We vertellen de verhalen en koesteren het de gebouwen en plekken.
- Inmiddels is er een gemeentelijke monumentenlijst en subsidieregeling. Dat is goed nieuws want daarmee kunnen we kwetsbaar erfgoed beschermen. De lijst moet snel worden uitgebreid.
- We vertellen de verhalen van onze geschiedenis altijd en overal, maar zeker ook op straat. Ook niet-kenners moeten tegen de geschiedenis aan kunnen lopen.
- Het nieuwe Nederlands Mijnmuseum, dat binnenkort opent, wordt een spil in het vertellen van het verhaal van de mijnen en de geschiedenis van onze stad en regio.
- Het Thermenmuseum gaat de komende jaren vernieuwd worden als Romeins Museum de Thermen. We grijpen deze kans om over het best bewaarde Romeinse gebouw van Nederland een museum van nationale uitstraling te bouwen. In de omgeving van het museum (het Romeins Kwartier) mag de 'Romeinse sfeer' straks niet meer te missen zijn.
- We ondersteunen kleine initiatieven in alle buurten van onze stad, waarmee we de geschiedenis van onze stad overal zichtbaar en beleefbaar maken.
- De vestiging van ons stadsarchief in de Christus Koningkerk in Vrieheide is een kans om deze van oudsher prachtige en unieke buurt een extra steuntje in de rug te geven. We richten om te beginnen het gebied rondom de kerk opnieuw in en betrekken daarbij bewoners van de buurt.
- Op het Pancratiusplein maken we de middeleeuwse geschiedenis van Landsfort Herle nadrukkelijk zichtbaar in de openbare ruimte. Het terugbrengen van de gracht en het zichtbaar maken van de oude muren zijn daarbij niet te missen kansen.

Sport, bewegen en verenigingsleven

Sportdeelname is belangrijk. Voor goede gezondheid en ontspanning maar ook voor de sociale samenhang. Het belang van sport is gediend met sterke verenigingen en goede en veelgebruikte accommodaties. De beweging die de gemeente Heerlen de afgelopen jaren heeft gemaakt naar minder, maar sterkere buitensportaccommodaties, was noodzakelijk.

Specifiek voor kinderen zijn kwalitatief goede speeltuinen en dynamische scoutinggroepen van belang om samen met vriendjes en vriendinnetjes te kunnen spelen en ontwikkelen.

Terwijl haast alle andere gemeenten het schoolzwemmen afgeschaft hebben, heeft Heerlen na lang aandringen door de SP, het schoolzwemmen juist weer ingevoerd. Met groot succes. De deelname van de Heerlense basisschoolleerlingen is hoog. Alle kinderen kunnen een zwemdiploma halen en de extra beweging is goed voor de kinderen die meedoen. Het schoolzwemmen dient de komende jaren voortgezet te worden.

Dit gaan we daarvoor doen:

- Naast de gemeentelijke subsidiëring en facilitering van sportverenigingen en accommodaties, is het van belang dat Heerlenaren zo weinig mogelijk door financiële drempels belemmerd worden bij sportdeelname. Voor kinderen is dit extra belangrijk.
- We zijn trots op onze verenigingen en dragen dat uit. Bij openbare gelegenheden bekijken we altijd of we onze verenigingen daarbij in de aandacht kunnen brengen.
- Voor sportclubs en culturele verenigingen (bijvoorbeeld harmonieën, fanfares en schutterijen) komen er structureel vaste contactpersonen binnen de gemeente. Deze mensen helpen verenigingen bij vraagstukken rondom (onder andere) subsidies, opleidingen en vraagstukken rondom ledenwerving.
- Voor de SP blijft deelname aan het Jeugd sportfonds essentieel, zodat elk kind mee kan blijven doen.
- Het centrumbad komt er! Het opgeknapte zwembad in Hoensbroek (voormalig Otterveurdt) blijft open. Daarmee heeft Heerlens straks twee moderne zwembaden.
- Het te bouwen centrumbad krijgt een uniek uitstraling, gekoppeld aan de geschiedenis van de stad.
- Zoveel mogelijke kinderen – rijk of arm – moeten een zwemdiploma kunnen halen. Schoolzwemmen blijft dus. Sterker nog: we gaan bekijken of we schoolzwemmen kunnen uitbreiden naar de onderbouw van het voortgezet onderwijs.
- We zorgen ervoor dat mensen zo snel mogelijk kunnen gaan zwemmen in één van de plassen van de Sibelco-groeve bij Heksenberg.
- Met de speeltuinbesturen gaan we samen bekijken hoe de huidige speeltuinen kunnen doorontwikkelen. We gaan samen op zoek naar mogelijkheden om meer kinderen én meer vrijwilligers in de speeltuinen te krijgen.

- Er komt minimaal één inclusieve speeltuin, waar ook kinderen met een beperking volop kunnen meespelen.
- Scouting is een ontzettend belangrijke vrijetijdsbesteding voor kinderen én volwassenen. Kinderen leren er wat het betekent om samen te spelen en zelfstandig te zijn. We blijven scouting daarom ondersteunen.
- Scouting hoort ook thuis in Heerlerheide. Samen met de nieuwe scoutinggroep daar zorgen we dat er een passende accommodatie komt, met voldoende buitenruimte.
- We stimuleren actief (ook financieel) samenwerking tussen verenigingen en gezamenlijke activiteiten in stad en regio.
- Het Cultuurhuis ontwikkelt zich de komende jaren door tot hét platform voor amateurkunsten, dat alle culturele verenigingen in onze stad met raad en daad kan bijstaan.

Vergroening en verduurzaming

Heerlen moet groener. In heel veel opzichten. Allereerst is het tijd om heel veel lelijke steen en beton in te wisselen voor bomen, bloemen, struiken en water. De afgelopen jaren zijn daar stapjes in gezet maar dat is wat ons betreft nog lang niet genoeg. Zowel de bebouwde omgeving als onze natuurgebieden hebben écht meer aandacht nodig. Daarnaast moeten we verduurzamen. Niet alleen omdat de omstandigheden in de wereld daarom vragen, maar juist vanwege de ernstige consequenties van stijgende energieprijzen. Goed geïsoleerde woningen en duurzame energie kunnen ervoor zorgen dat de financiële druk van exploderende energierekeningen op heel veel huishoudens kan afnemen. En dat is hard nodig.

Dit gaan we daarvoor doen:

- Corporatiewoningen moeten zo snel mogelijk geïsoleerd worden zodat de energierekeningen van bewoners omlaag kunnen. We zetten alle mogelijke middelen – van gemeentelijke financiering tot verscherpte bouwvoorschriften en alles daar tussenin – hiervoor in.
- Onze buurten én ons centrum gaan we radicaal vergroenen. We leggen geen nieuwe straten, pleinen of paadjes meer aan zonder dat daar ook bomen, planten en/of bloemen wordt toegevoegd.
- Heerlen ontstond tussen twee beken en heeft tot voor kort altijd water gekend. Dat water moet weer zichtbaar worden in de stad. Mooi, duurzaam en bovendien verkoelend.
- Overstromingsrisico's moeten in ieder geval beperkt worden. Dit doen we samen met het waterschap en de provincie.
- We helpen de biodiversiteit in onze stad met inheemse bloemen en planten en volop afwisseling. Vanaf nu gaan we jaarlijks bloemenweides inzaaien.
- Er komen meer groene gevels en andere innovatieve manieren van werken met bomen, planten en bloemen.
- We gaan alle Heerlense schoolpleinen vergroenen, door middel van tiny forests, voedselbosjes of op andere manieren. Hoe dan ook doen we dat samen met kinderen en leraren.
- We staan als gemeente pal voor dierenwelzijn. Of het nu gaat om huisdieren of juist wilde dieren: Heerlen volgt niet maar gaat voorop in het verbeteren van het welzijn van al het leven binnen haar gemeentegrenzen.
- De groeve van Sibelco, aan de rand van Heksenberg, is al jaren een bron van overlast voor de buurt. Bovendien gaan alle winsten rechtstreek het land uit waardoor Heerlen niets aan deze groeve heeft. De SP vindt dat de afgraving zo snel mogelijk moet stoppen, wat ons betreft uiterlijk in 2025. Het groevegebied kan daarna herontwikkeld worden als

natuur- en recreatiegebied. Zwemmen in de open lucht is hier een onmisbaar onderdeel van.

- Dankzij de SP is de Mijnsenberg een gemeentelijk monument en blijft deze behouden en beschermd. Het gebied is een ongepolijste parel. Maak van het Groevegebied het mooiste recreatie- en natuurgebied van de hele streek. Met respect voor erfgoed en natuur.
- De gemeente gaat in haar nieuwe contract groene energie inkopen.
- De beste manier om te zorgen voor duurzame energie én lagere energielasten is de oprichting van een eigen lokaal of regionaal energiebedrijf. Hier gaan we de komende tijd een concreet plan voor maken.
- Bij nieuwbouw wordt de regel dat er zonnepanelen op de daken komen, tenzij dat technisch onmogelijk blijkt.
- Windmolens accepteren we uitsluitend als ze geen onevenredige overlast veroorzaken én als de directe buurtbewoners profiteren van de opbrengsten.
- Met het Mijwaterproject maakte Heerlen landelijk en Europees naam als voortrekker in de energietransitie. De prijswinnende techniek is uitzonderlijk innovatief en wérkt. Niet voor niets volgen technici uit heel Europa de ontwikkelingen die hier plaatsvinden. Mijwater is inmiddels eigendom van de Provincie Limburg en Enexis. In Heerlen zullen we mogelijke kansen om opnieuw leidend te worden in duurzame energie graag aangrijpen.

Heerlen-centrum

Lange tijd was het stadscentrum van Heerlen een zorgenkindje. De situatie op het vlak van onveiligheid, leegstand en gebrek aan levendigheid leek uitzichtloos. Toch is het de afgelopen jaren gelukt die trend te keren. De stationsomgeving werd van het epicentrum van de criminaliteit in de regio tot één prachtig Maankwartier, waar mensen van heinde en verre naartoe komen om het te bewonderen. Er is zichtbaar een groeiende groep nieuwe en bestaande ondernemers die de schouders onder de stad willen zetten. En door zelf te nek uit te steken heeft de stad de afgelopen jaren samen met allerhande partners een half miljard euro kunnen investeren in schoonheid, levendigheid en nieuw perspectief. Aansprekende voorbeelden zijn de heropende Royal, het nieuwe stadskantoor, de uitgebreide Nieuwe Nor, het nieuwe Mijnmuseum en Atelier Stadsrevisie dat ons stadscentrum gevel voor gevel mooier maakt. Maar we zijn er nog niet. *Blijven* kiezen voor kwaliteit en lef is nu het devies.

Het onderwijs komt 'terug' naar het centrum. Dat is goed voor het onderwijs, het personeel en de studenten, maar ook voor de stad. Met een grote SP geldt dat in elk geval voor de Open Universiteit en komende jaren ook voor de Hogeschool Zuyd.

Dit gaan we daarvoor doen:

- In het verleden liet de politiek het te vaak gebeuren dat projectontwikkelaars bepaalden wat er in ons centrum gebeurde. Oude gebouwen werden gesloopt en wat er voor terugkwam was vooral (financieel) gunstig voor de ontwikkelaars maar niet van waarde en niet duurzaam voor onze stad. Dat mag nooit meer gebeuren. Onze stad is er voor mensen: om te wonen, leven en beleven - niet voor de winsten van vastgoedbazen.
- De Heerlense binnenstad moet afrekenen met tientallen jaren van middelmatigheid, verwaarlozing en zielloos winstbejag. We rekenen definitief af met Heerlen als 'betonstad'. Bij alle lopende en toekomstige projecten moeten kwaliteit, lef en gevoel centraal staan.
- Atelier Stadsrevisie én Gevefonds. Maar dan nog sneller, meer en beter. Lelijke gevels gaan we herstellen, opknappen en verfraaien zodat onze stad met de dag mooier wordt! Deze aanpak gaan we ook in stadsdeelcentra (zoals Hoensbroek) toepassen.
- Wie niet horen wil moet voelen: er komt een boete op leegstand. We verhogen voor alle pandeigenaren de ozb, maar betalen die terug aan wie z'n pand gevuld heeft.
- We houden de Heerlense School als ijkpunt: overal waar we kunnen gaan we op zoek naar verhalen van vroeger en proberen we dat verleden als inspiratiebron voor het nu te gebruiken. Historiserend bouwen hoeft niet altijd, maar moet op sommige plekken.
- Groen, groen, groen. Water, water, water. We zetten vol in op meer bloemen, planten, bomen, grachten, stroompjes en fontein en we gaan voor de allerbeste landschapsarchitecten om die te realiseren.
- De Promenade moet een groene oase van het hoogste niveau worden. We slopen de lelijke kopgebouwen en waar dat niet kan, zorgen we voor verfraaiing met 'verticale

stadstuinen' oftewel indrukwekkend 'gevelgroen'. Mensen uit heinde en verre moeten naar de Promenade willen komen waar indrukwekkend groen en water verschijnen.

- In het Romeins Kwartier en in de omgeving van het Pancratiusplein (gebied Landsfort) moet de geschiedenis van de muren en straten druipen. Geen voorzichtigheid, maar all-out aan de slag met het zichtbaar maken van ons erfgoed en het verhaal van de stad.
- Er komt volop ruimte voor kleine initiatieven die de stad vrolijker, leuker en levendiger maken: van straatmuzikant tot straattheater en van mini-murals tot lachende beelden en vrolijke bankjes. De stad mag straks voelen als een speeltuin voor jong en oud.
- In het centrum komt experimenteerruimte voor startende (jonge) ondernemers. Eén stap vóór streetwise. Met beperkt risico en professionele ondersteuning kunnen zij hun concept uitproberen en bij succes een duurzame aanwinst worden voor onze binnenstad.
- We zijn trots op de culturele dragers van onze binnenstad: het theater, de Royal, de Nieuwe Nor, Schunck, het Mijnmuseum en het Thermenmuseum. Hun belangrijke, mooie en leuke aanbod moet straks overal in ons centrum voelbaar zijn: op straat, op de pleinen en op allerlei andere verrassende plekken.
- Heerlen is een stad met veel, vaak heel verschillende horeca. Dat is een grote rijkdom die we moeten koesteren. Bovendien willen we de komende jaren gaan zorgen voor een betere samenwerking tussen die horeca, de diverse evenementen en de inrichting van de openbare ruimte.
- We zijn blij met de nieuwe dynamiek in de Oranje Nassaustraat en omgeving. We geven deze daarom volop de ruimte. We bewaken tegelijkertijd wel het (noodzakelijk) compactere centrum.
- We willen meer wonen in onze binnenstad. Alle belemmeringen voor kwalitatief goede woningen (boven, in of tussen winkels) halen we weg.
- In het centrum gaan we voor levendigheid, maar we vergeten nooit dat het voor veel mensen vooral ook een prettige plek is om te wonen. Die balans zullen we ook de komende jaren bewaken.
- Wonen in het centrum moet voor iedereen blijven. Betaalbare en sociale huur krijgen daarom een prominente plek.

Heerlen-Noord

Wie in Heerlen-Noord (in dit geval bedoelen we: alle buurten ten Noorden van het spoor én Eikenderveld) geboren wordt, heeft gemiddeld minder kansen in het leven. Gemiddeld hebben mensen in het gebied veel lagere inkomens, een fors kortere levensverwachting en zijn minder lang gezond. Niet omdat mensen in Heerlen-Noord ervoor kiezen om hun kinderen een slechtere toekomst te geven, maar omdat de omstandigheden waarin mensen geboren worden en opgroeien slechter zijn dan enkele kilometers verderop. In Heerlen-Noord wonen zo'n 55.000 mensen van de bijna 90.000 inwoners. Van die 55.000 inwoners hebben er zo'n 40.000 een laag inkomen. Heerlen heeft met schoolzwemmen, armoedebestrijding, kan de achterstanden nooit alleen oplossen.

Met de aanpak Heerlen-Noord dagen de gemeente en haar lokale partners, zoals zorgaanbieders, woningcorporaties, politie, zorgverzekeraar en onderwijspartijen de Rijksoverheid uit tot een grote investering in dit belangrijke deel van onze stad. Die forse en langdurige investering is niet alleen noodzakelijk voor de inwoners van Heerlen-Noord, maar belangrijk voor heel Heerlen. Wie Heerlen-Noord versterkt, versterkt heel Heerlen.

Een generatie lang willen we extra investeringen om de omstandigheden waarin kinderen en jongeren opgroeien te verbeteren.

Sociale politiek in heel Heerlen noodzakelijk

De aanpak Heerlen Noord kan uitsluitend werken wanneer ze door alle betrokken organisaties en betrokkenen, inclusief inwoners, wordt gedragen. Dat draagvlak moet voortdurend en scherp bewaakt worden. Ook blijft fors investeren in sociaal beleid nodig. Heerlen Noord mag daarmee nooit een excuus zijn om als gemeente minder in sociaal beleid te investeren. Sterker nog: daarmee zouden de aanpak en de extra Rijksgelden in de ogen van de SP zinloos zijn. Integraal en langdurig Wie Heerlen Noord verder wil verbeteren moet dat op alle leefgebieden doen. Dus niet alleen investeren in onderwijs, maar tegelijkertijd de leefomgeving verbeteren en zorgen voor passend werk. Slechts een integrale aanpak die een generatie lang (minstens 20 jaar) wordt doorgezet heeft enige kans om de negatieve trend in Heerlen Noord te keren. De SP staat voor die werkwijze en daagt iedereen uit daarbij aan te sluiten.

Verbinding tussen Zuid en Noord, stad en streek

De investeringen in Heerlen-Noord zijn niet uit luxe geboren. Ze zijn nodig om onze kinderen, de hele stad en streek een betere toekomst te bieden. Over 20 jaar moet het niet meer uitmaken waar een kind geboren wordt. Heerlen moet naar het Nederlandse gemiddelde toe. Ook sommige delen van Heerlen-Zuid kennen sociale achterstanden. De SP streeft naar een verbinding van het Rijksprogramma Heerlen-Noord met de overige gebieden in stad en streek waar sociale achterstanden bestaan.

Financiën

Al sinds de SP in 2006 weer de grootste partij in raad en college is, werd door rechtse partijen in de raad voorspeld dat dit de financiële ondergang van de gemeente Heerlen zou zijn. En dat de belastingen voor de burgers verhoogd zouden worden. Het tegendeel is gebeurd. Gezien onze grote sociale achterstanden moeten we voortdurend volop investeren in de stad. Maar ieder jaar sinds 2006 is het toch weer gelukt een duidelijk sociale koers te varen én de begroting rond te krijgen. En dat zonder grote belastingverhogingen. De gemeente Heerlen is momenteel financieel meer dan gezond.

Voorkomen is beter dan genezen

Investeren in sociaal beleid loont! Wie als een kip zonder kop bezuinigt op sociaal gebied moet op termijn juist meer betalen. Wie investeert in goed sociaal beleid, boekt daardoor sociale én financiële winst.

Dankzij eerdere grotere investering in de re-integratie van mensen in de bijstand konden veel mensen bij NedCar gaan werken, en besparen we op de uitkeringskosten. Door de samenwerking en het geven van vertrouwen aan onze zorgcoöperaties besparen we op bureaucratie en 'uurtje-factuurkje' zorg. Ook de keuze voor betrouwbare partners bij Beschermd Wonen in plaats van peperdure 'open-huis'-constructies van andere gemeenten was niet alleen een inhoudelijk goede maar ook financieel verstandige keuze.

Als er in de toekomst bezuinigd moet worden voorkomen wij daarbij zoveel mogelijk lastenverhoging voor de burgers, zeker voor de mensen met de kleinere beurs. Maar wij doen geen valse beloftes over 'nooit belastingverhoging'. Als we moeten kiezen tussen kaalslag in de zorg of het verhogen van de belasting, kiezen wij liever voor (beperkte) belastingverhoging.

Des te belangrijker is het dan de lasten eerlijk te verdelen. Heerlen heeft momenteel gemeentelijke lasten waarbij de bedragen die voor iedereen gelijk zijn (afvalstoffenheffing, rioolheffing) tamelijk hoog zijn, en de lasten die hoger worden naarmate mensen in een groot huis wonen (de OZB) tamelijk laag. Wij bepleiten daarom een overheveling van lasten door lagere lasten aan de ene kant en hogere OZB aan de andere kant.

Wij stellen voor een kantelpunt in te bouwen. Dat betekent dat mensen met een eigen huis met een waarde onder dat punt hetzelfde of minder aan gemeentelijke lasten gaan betalen, en mensen met een duurder eigen huis meer. Bij deze systematiek gaan alle huurders sowieso minder betalen. De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen.

Onze stad vraagt om investeringen. Dat betekent dat we aan de ene kant financieel gezond moeten blijven maar ook voortdurend moeten investeren in de sociale en ruimtelijke opgaves van onze stad. De gemeente moet dus een gezonde reserve hebben maar geen geld gaan oppotten.

Besparingen

Ook liggen er kansen voor besparingen. De wijze van inkopen via Stand-by en JenS brengen de ongekeerde kostenstijgingen van de voorgaande jaren eindelijk onder controle. Daardoor kunnen we kwalitatief even ambitieus blijven maar liggen er tegelijkertijd besparingsmogelijkheden die niet ten koste van kwaliteit gaan. De verwachting is dat bij effectief beleid de instroom niet alleen zal dalen maar zich ook meer naar lichtere vormen van zorg zal verplaatsen. Zo snijdt het mes aan twee kanten.

Ook het versterken van de centrumrol van Heerlen in de regio zal besparingen opleveren aangezien daarmee kosten van de Parkstadorganisatie zullen wegvallen en we als centrumstad de daadwerkelijke kosten van onze ambtelijke inzet kunnen doorberekenen aan afnemende gemeenten.

Bestuur en regionale samenwerking

Een moedige stad verdient een stadsbestuur dat mensen in staat stelt uit te blinken en zich er bovenop te knokken. Een goed stadsbestuur stelt zich dienstbaar op ten opzichte van haar inwoners en ondernemers, is te alle tijden integer en zet zich in om alle Heerlenaren de best mogelijke kansen te bieden in het leven.

Oostelijke Mijnstreek

De uitdaging voor de Oostelijke Mijnstreek is kraakhelder: mensen in onze regio hebben te maken met enorme sociale achterstanden. De bewoners van onze regio zijn ongezonder, lager opgeleid en verdienen minder dan de gemiddelde Nederlander. Een sterke centrumstad in het hart van de Oostelijke Mijnstreek kan een machtig instrument zijn in de strijd tegen die achterstanden, zo bevestigden diverse onderzoeken de laatste jaren.

Heerlen blijkt nog steeds onvoldoende in staat haar rol als centrumstad waar te maken. Dit komt onder meer doordat veel regiogemeenten wel gebruik maken van de voorzieningen die Heerlen voor de hele regio verzorgt, zoals een sterk stedelijk centrum met een meer dan compleet aanbod, maar aan de andere kant elk gesprek over de versterking van centrumstad Heerlen afwijzen.

Het blijft daarom van belang dat de provincie en de rijksoverheid in ieder geval de centrumpositie van Heerlen zowel financieel als qua bevoegdheden te versterken.

Geen overbodige extra lagen

De gemeenschappelijke regeling Parkstad Limburg fungeert nog steeds als alibi voor andere gemeenten om de noodzaak tot herindeling te ontkennen. Bovendien vervult de Parkstad-organisatie een deel van de centrumstad-taken. Daarmee doet zij afbreuk aan de positie van de daadwerkelijke centrumstad. Daar komt bij dat deze bestuurslaag maar een beperkte democratische legitimatie heeft. Einddoel moet daarom op termijn zijn de gemeenschappelijke regeling af te bouwen en taken onder te brengen bij Heerlen als centrumstad. Regiogemeenten kunnen vervolgens deze diensten inkopen. Ook het maken van concrete werkafspraken per onderwerp door verschillende gemeenten, zonder de constructie van een gemeenschappelijke regeling, kan een alternatief zijn.

Zo krijgt de Oostelijke Mijnstreek een stevige centrumstad die steeds beter in staat is om de sociale achterstanden in onze regio op alle fronten te bestrijden.

Digitale veiligheid

De afgelopen jaren bleek dit een belangrijk thema. De gemeente werkt voortdurend met persoonsgegevens van haar burgers en dient daarbij de grootst mogelijke zorgvuldigheid te

betrachten. Een beetje veilig bestaat niet. We doen er alles aan om de privacy van onze burgers te beschermen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Bij al onze opdrachten besteden we aandacht aan sociaal en duurzaam investeren (het zogenaamde social return on investment). De komende jaren komen we eindelijk tot een kader voor maatschappelijk verantwoord ondernemen, zodat mensen, dier en maatschappij beter in plaats van slechter worden door het handelen van de overheid.

Topsalarissen

Geen 'overdetopsalarissen' in de publieke sector. De gemeente helpt niet mee aan het betalen van te hoge salarissen voor bestuurders. We streven naar salarissen die maximaal binnen de CAO gemeenten vallen. Organisaties die direct (zorg)taken uitvoeren voor de gemeente en de landelijke norm (de zogeheten 'Balkenendenorm') voor bestuurders overschrijden, worden gekort op hun subsidie met de overschrijving van het salaris. In andere gevallen, waar dat mogelijk niet via korting op subsidie kan, zetten we maximaal druk.

Begrijpelijk taal

De gemeente gebruikt taal die iedereen kan begrijpen. Geen onnodig jargon en ook geen onnodig en pretentief Engels. Een plein of stadstuin zijn géén Central Parc. Een lang fietspad is geen Leisure Lane. En wie wil nadenken, hoeft dat geen 'activating the mental space' te noemen. Spreek in vrede naam begrijpelijke taal.

IBA

De afgelopen jaren is de SP eigenlijk als enige consequent zeer kritisch geweest op de 'Internationale Bau Ausstellung' in onze regio. De IBA Parkstad organisatie communiceerde slecht en kwam de eerste jaren traag op gang. Onze kritiek heeft resultaat gehad. Momenteel speelt IBA een belangrijke rol bij veel grote projecten die van belang zijn voor onze stad en regio. Denk hierbij aan de ontwikkeling van Heerlen-centrum en de aanleg van fietspaden dwars door onze regio. De SP is echter geen voorstander van een nieuwe IBA of een verlenging van de huidige IBA na het laatste expojaar (2022).

Grond- en vastgoedposities

Voor veel gemeentes en andere overheden is het beleid lange tijd geweest dat ze zo min mogelijk grond en gebouwen in eigen bezit wilden hebben, zo ook in Heerlen. De ervaring van de afgelopen jaren leert dat de gemeente daardoor bij belangrijke en wenselijke ontwikkelingen altijd afhankelijk bleef van marktpartijen. De SP stelt voor dat de gemeente de komende jaren zelf vaker overgaat tot het behouden en verwerven van gronden en vastgoed om zo wenselijke (toekomstige) ontwikkelingen te kunnen bespoedigen. De oude Royal-bioscoop is een perfect voorbeeld: als Heerlen dat Rijksmonument van Peutz niet

gekocht had, was het risico zeer groot geweest dat het in de handen van beleggers was gekomen. Heerlen kan het zich simpelweg niet permitteren om de stad over te laten aan vastgoedbeleggers en – ontwikkelaars. Sommige vastgoedbeleggers laten hun panden namelijk bewust leeg staan en verloederen. Ze hebben weinig interesse in de stad. De SP vindt dat de gemeente moet strijden voor het algemeen belang: een schone en mooie stad met rechtvaardige huren. Behalve gemeentelijk eigendom kan ook medewerking aan een lokale vastgoedcoöperatie die ‘het algemeen belang’ dient een hele goede mogelijkheid zijn.

Onze mensen

1. Jordy Clemens	Schaesbergerveld
2. Anita Hendriks	Heerlerheide
3. Timoer Reijnders	Bekkerveld
4. Sita Bottenberg	Meezenbroek
5. Peter van Zutphen	Schaesbergerveld
6. Arlette Vrusch	Schandelen
7. Sedai Bayraktar	Musschemig
8. Marianne van Oosterhout	Vrieheide
9. Lonny Vermeulen	Vrieheide
10. Antoinette Stöcker	Hoensbroek
11. Hannie Vaessen	Heerlen-Centrum
12. Piet Brauer	Heerlerbaan
13. Wim van Kempen	Hoensbroek
14. Chris Hesse	Douve Weien
15. Jeroen Hendriks	Heerlerheide
16. Martin van der Heyden	Heerlerheide
17. Jan Küsters	Douve Weien
18. Hans Meijers	Molenberg
19. Olivia Mous	Schandelen
20. Hans Gelissen	Hoensbroek
21. Florian Smit	Heerlen-centrum
22. Ben Tarici	Schandelen
23. Bianca Wachelder	Schaesbergerveld
24. Otto Zerdoner	Heksenberg
25. Toon Hezemans	Heesberg
26. Math Voncken	Heerlen-centrum
27. Henk van Vuuren	Schandelen
28. Hennie Grossegger	Grasbroek
29. Hans van Dijk	Zeswegen
30. Tinie Merkens	Vrieheide
31. Wilma Mous	Molenberg
32. Annie Cobben	Heksenberg
33. Albert Kampermann	Heksenberg

34. Christa Dauphin
35. Franco Piras
36. Patricia Kölker
37. Ton Philips
38. Cor Duijf
39. Jan de Wit
40. Riet de Wit
41. Ron Meyer

- Weggebekker
- Passart
- Meezenbroek
- Heerlerheide
- Douve Weien
- Bekkerveld
- Bekkerveld
- Grasbroek